Максименко А. В., канд. екон. наук, доцент
кафедри обліку підприємницької діяльності,
Ловінська І. Г., асистент кафедри обліку
підприємницької діяльності,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

ДЕЯКІ АСПЕКТИ АДАПТАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УКРАЇНІ ДО МСФЗ

Перехід на Міжнародні стандарти фінансової звітності відкриває для підприємств України нові можливості для узгодженості та ефективного функціонування інформаційної системи і подальшої гармонізації. Застосування єдиних стандартів фінансової звітності дозволяє міжнародним фінансовим ринкам оцінювати і порівнювати результати діяльності різних компаній, забезпечує відкритість, прозорість і зіставність фінансової звітності суб'єктів господарювання.

Питання трансформації бухгалтерського обліку та становлення нової системи обліку ринкового типу постійно перебуває в центрі наукової дискусії. Питання формування ефективної національної системи обліку завжди було відправною точкою у вітчизняних наукових дослідженнях, зокрема цьому присвячені праці П. Т. Саблука, М. Г. Чумаченка, М. Я. Демяненка, Ф. Ф. Бутинця, М. С. Пушкаря, Г. Г. Кірейцева, В. М. Пархоменка, С. Ф. Голова, Н. М. Малюги та ін. При цьому переважна більшість не пропонує наукового підходу до визначення вимог користувачів до облікової та звітної інформації, якісні характеристики фінансової звітності, принципи ведення бухгалтерського обліку.

Обліковий процес, як система, характеризується сукупністю елементів, які знаходяться у взаємовідносинах і зв'язках і утворюють певну цілісність та єдність, включаючи в себе такі компоненти:

- принципи та стандарти бухгалтерського обліку;
- план рахунків, що побудований за цими принципами;
- систему організації бухгалтерського обліку;
- методику визначення фінансового результату;
- мету надання облікової інформації.

Світова практика опрацювала різні підходи до класифікації концептуальних моделей побудови бухгалтерських систем. Альтернативні варіанти даного поділу отримали узагальнення у книзі Дж. Блейка і О. Амата [1, с. 34—40]. Розвитком зазначеного підходу стала спільна робота М. Р. Метьюса і М. Х. Б. Перера [2], де в загальному руслі розглянутої концепції моделювання виділені до-

даткові класифікаційні ознаки, а також узагальнено результати досліджень багатьох зарубіжних учених. Так, зокрема є посилання на думку Г.Муеллєра, який критерієм класифікації систем бухгалтерського обліку вважає тип їх розвитку. Базуючись на ньому, виокремлюються макро- та мікроекономічні бухгалтерські системи, а також бухгалтерські системи, що розвиваються з урахуванням практичних задач. Окремо виділяють уніфіковані моделі. Водночас, пропонуються альтернативні класифікації, що ґрунтується на загальній економічній ситуації в країні. Акцентуються також підходи Л. Сандлера, який відстоює поділ, враховуючи сфери впливу і розмежовуючи британську, американську та французьку моделі. Слід вказати, що ця теза притаманна переважній більшості дослідників сфери обліку. Враховуючи даний критерій, слід зазначити домінування на цьому етапі підходів МСФЗ і GAAP.

Акцентуючи увагу на розбіжностях між американськими та міжнародними обліковими стандартами, зауважимо, що облік у США безпосередньо впливає на формування і розвиток міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ). Визначальним моментом у цьому процесі є практика США як світового фінансового центру.

Відмінною рисою й одночасно перевагою МСФЗ є те, що вони є досить гнучкими і мобільними. МСФЗ регламентують тільки загальні вимоги відображення в обліку змісту господарських операцій та передбачають використання альтернативних варіантів. Разом з цим, застосування МСФЗ є тим важливим інструментом, за допомогою якого забезпечується формування фінансової інформації відповідно до існуючої світової практики, що дає змогу спеціалістам різних рівнів здійснювати оцінку економічних явищ і процесів. Саме тому МСФЗ стали підвалиною, на грунті яких здійснюється процес реформування бухгалтерського обліку.

В умовах динамічності господарського середовища в економіці виникають принципово нові проблеми. Йдеться про серйозні зміни, пов’язані із природним розширенням кола об’єктів обліку, досягненням гнучкості в застосуванні існуючих і введенням принципово нових методик обліку.

Тим часом, в економічній літературі простежується абсолютизація в підході до реформування бухгалтерського обліку. Так, використання міжнародних стандартів розглядається як остаточна і ледве не єдина мета реформування системи бухгалтерського обліку. Втім, професор Л. З. Шнейман наголошує на тому, що насправді, мета сучасної реформи значно масштабніша і глибша. Вона полягає, на його думку, в побудові системи, адекватної но-

вому типу господарських відносин. «Якщо так підходити до реформи, — пише він, — то застосування міжнародних стандартів є не метою, а засобом змін. Зведення ж усієї реформи винятково до використання міжнародних стандартів, на нашу думку, обмежує поле діяльності спеціалістів і вводить у оману користувачів бухгалтерської звітності» [3, с.7].

Водночас, іноді переорієнтація національної системи обліку і звітності на ринкову модель пов'язується зі створенням системи нормативного регулювання бухгалтерського обліку та його адекватності до реалізації податкової політики держави [4], а поняття системи бухгалтерського обліку трактується з нормативних позицій. Поважаючи думку провідних науковців, зауважимо, що нормативне регулювання є тільки інструментом перетворень, у той час як податкова політика не повинна визначати шлях реформування. Суть проблеми полягає у забезпеченні достовірності і надійності бухгалтерської звітності як найважливішого джерела інформації для прийняття рішень широким колом зацікавлених користувачів в умовах ринкового середовища.

Важливо в цьому зв'язку відзначити неоднозначне ставлення до методів реформування бухгалтерського обліку. Так, на думку О. А. Шапошникова [5 с. 33] «революційні перетворення настільки специфічної системи… не можуть дати належного ефекту». Даний підхід обумовлений насамперед межами традиційного поля економічних досліджень, який властивий соціалістичній системі господарювання. Однак, і за сучасних обставин ця теза одержала підтримку в наукових колах. На нашу думку, даний підхід тільки затягує процес трансформації і тим самим зменшує економічний ефект від впровадження.

Проте, в цілому ми поділяємо точку зору професора Л.З. Штеймана, який наголошує, що реформування це послідовний і цілеспрямований процес. «Суть такого процесу полягає в тому, щоб недоліки і невідповідності вітчизняної системи бухгалтерського обліку усувалися відповідно до запитів ринкової економіки без порушення цілісності цієї системи» [3, с. 7].

Актуальність побудови вітчизняної системи бухгалтерського обліку згідно з вимогами міжнародних стандартів очевидна. Основним завданням бухгалтерського обліку сьогодні відповідно до вимог ринкової економіки та міжнародних стандартів фінансової звітності є максимально повне і детальне опрацювання концепції міжнародних стандартів. Розуміння змісту основних ідей, які зможуть забезпечити подальше зважене використання і формування в українській бухгалтерії рішень, традиційних для кращої західної практики.

Література

1. *Блейк Д., Амат О.* Европейский бухгалтерский учет. Справочник / Пер. с анг. — М.: Информационно-издательский дом «Филинь», 1997. — 400 с.
2. *Метьюс М. Р., Перера М. Х.Б.* Теория бухгалтерского учета. Учебник// Пер. с анг. под ред. Я.В. Соколова, И.А Смирновой. — М.: Аудит, ЮНИТИ, 1999. — 663 с.
3. *Шнейман Л. З.* На пути к международным стандартам финансовой отчетности // Бухгалтерский учет. — 1998. — №1. — С. 4—8
4. *Мних Є., Герасименко Т.* До питання про реформування системи бухгалтерського обліку і звітності в Україні // Бухгалтерський облік і аудит. — 1996. — № 5. — С. 16—17.
5. *Шапошников А. А.* Классификационные модели в бухгалтерском учете. — М.: Финансы и статистика, 1982. — 144 с.

Маначинська Ю. А., старш. викладач,
Чернівецький торговельно-економічний інститут

ВПЛИВ КОМПЛЕКСНОГО ХАРАКТЕРУ ГОТЕЛЬНИХ ПОСЛУГ НА ФОРМУВАННЯ ДОХОДІВ ПІДПРИЄМСТВ ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА

Сфера послуг є однією з найперспективніших галузей економіки. Як показує практика розвинутих країн, по мірі ускладнення виробництва і насиченості ринку товарами зростає попит на послуги. В Україні сфера послуг за темпами зростання і за появою нових видів послуг перевищує виробничу сферу [1, с. 19].

Що стосується підприємств готельного господарства, як важливої складової сфери послуг, то в сучасних умовах задоволення зростаючих потреб клієнтів у різноманітному спектрі основних та додаткових послуг на високому культурному рівні є важливим завданням готельної галузі в цілому.

Послуги, що надаються підприємствами готельного господарства можуть носити комплексний характер, тобто окрім основної їх складової — надання місця проживання, клієнт може замовити сніданок (за часту вартість сніданку вже може бути включена у вартість проживання у готелі (ночівля + сніданок)), а також різноманітний спектр інших додаткових послуг: користування кабельним телебаченням, Інтернетом, відвідування басейну, тренажерного залу, сауни тощо.

Якщо клієнт під час проживання у готельному номері замовляє деякі із зазначених вище додаткових послуг, то ніяких труд-